

خلافت و فراهم آوردنش رأی متشقت اسلامیه را و حیات نازمه یافتن اسلام
از سبب دفع اختلاف . و خدمات برکزیده امیر المؤمنین عبدالمک
شاهان در باب توسیع دائره اسلام و تقویت بنیان دین اسلام .
۱۹ حال و احوال اخلاقی و سبب ترقی و تدنی بنی امیه . و صورت
۲۰ و متخفیه بنی عباسیه در ممالک عراق و ایران و نشو و نما
۳۴ هر شدنش در اندک زمان . و عاجز ماندن بنی امیه از مقاومت
بنی عباسیه و انقراض شان و ظهور فرعی از فروع شان در دیار اندلس
و ترقی معارف و مدنیت تا درجه اعلی در زمان ایشان . و ظهور
اختلاف در میان مائمه بنی عباسیه و تثبیت و رزیدن شان با سبب
نامعقول برای دفع اختلاف . و انقراض دولت شان نیز بدلائل
یقینیه ذکر و بیان خواهد شد . والله الموفق بالمراد

(فی ساد هر ساعد علی بغیتی)

(و یا عمر کن بعض اسبابها)

✽ خاتمه ✽

چون جلد نخستین ترجمه حقایق الکلام فی تاریخ الاسلام که مقبول خواص
و عوام و منظور یکانند کویان سعادت فرجام است باستحسان از باب معارف
و استصواب اصحاب عوارف ختام یزیرفت . پس هر که که مؤلفان کتاب
مستطاب یعنی جناب دونقماص صبحی پاشا از کثرت اشتغال فارغبال گشته
جلد تائیش را بحسد کمال خواهد رسانید . انشاءالله تعالی هائیر آنرا در
اندک زمان بانظار مشتاقان ذوی الافهام جلوه گرمی سازیم . اگر چه
ادهم فهم و فراست فارسان میدان فصاحت و بلاغت بسبب حرف اندازی
مرتبان که بضاعت از تکاپوی قرائت بازمی ایستد . با این همه بجهت
نقطه سخن کین آکین و کج بینان سخن چین بعضی خطاها را نیز در پایین
با صواب مبدلی کردانیم

صواب	خطا	سطر	صفحه
کبریای	کبرای	۰۰۳	۰۰۷
و پیدایش	پیدایش	۰۰۴	۰۰۸
الناس .	النان	۰۲۱	۰۱۵
خا ش پرستی	مالکیدونیا	۰۰۶	۰۲۷
اکران	کذا	۰۰۹	۰۳۰
ا فضیلتی	انداز	۰۲۳	۰۶۹
اندوهدیر	اندوهیکن	۰۱۱	۱۰۸
حباب	جناب	۰۰۸	۱۰۹
تعبد	تعبد	۰۰۸	۱۱۲
کنانید	کنا کنید	۰۱۸	۱۲۱
یزدجرد	یزدجرد	۰۲۳	۱۲۸
تیسفو	تیسفو	۰۱۹	کذا
زردبان	زربان	۰۰۲	۱۳۸
امده	امداه	۰۱۶	۱۷۲
احمال	اهمال	۰۲۲	۱۷۶

۰۶۶	عمره حدیبیه	۰۲	دیباچه
۰۶۸	ارسال ایلیچیان بلوک	۰۶	مناجات
۰۰۰	برای دعوت دین اسلام	۰۸	دین اصلی و اختلاف ادیان
۰۷۱	پادشاهان جهانگیر	۱۷	فرق نبوت با رسالت
۰۷۷	غزوه خیبر	۱۹	بحث در تحریف تورات
۰۷۹	فتح فدک و وادی القرا	۲۰	نصرانیت و اناجیل
۰۰۰	عمره قضا	۳۴	اعتقاد تثلیث
۰۰۰	غزوه جیش الامرا	۳۶	بحث قاعده تناسل
۰۸۲	فتح مکه	۳۹	مهمزه
۰۸۷	غزوه حنین	۴۰	علم تجربی
۰۸۸	محاصره و فتح طائف	۴۱	علم تصادفی
۰۹۱	غزوه تبوک	۴۲	علم الهامی
۰۹۴	در آمدن قبیله ثقیف در	۴۵	حال و شان محمدی
۰۰۰	دین اسلام و هدم معبدلات	۴۷	مبدأ وحی
۰۹۵	در آمدن قبائل عرب فوج	۵۴	غزوه ابواء
۰۰۰	فوج در دین اسلام	۰۰	غزوه بدر
۰۹۸	حجۃ الوداع	۵۵	غزوه کدرو سو یق
۰۹۹	نصب نمودن رسول الله	۰۰	غزوه بنی قینقاع
۰۰۰	عالمان را باطراف و نواحی	۰۰	سر ید زید
۱۰۲	ارتحال رسول الله علیه السلام	۰۰	غزوه احد
۱۰۸	بیعت سقیفه	۵۸	غزوه بئر معونه
۱۱۱	شمال شریفه	۵۹	غزوه بنی النضیر
۰۰۰	اصول مذهب اهل سنت	۶۰	غزوه ذات الرقاع
۱۱۲	جبریه	۰۰	غزوه بدر الموعده
۱۱۵	معتزله	۰۰	غزوه دومة الجندل
۱۱۶	خلافت ابو بکر رضی الله عنه	۶۱	غزوه خندق
۱۲۸	استطراد	۶۳	غزوه بنی قریظہ
۱۳۵	استطراد دیگر	۶۴	غزوه غابه
۱۳۶	وصیت نامه ابو بکر رضی الله عنه	۰۰	غزوه بنی المصطلق

صحیفه	فهرست جلد اول	صحیفه
فتح موفان و غزاه و دن اسلام	۲۱۳	۱۳۷
با اقوام ترکستان	۰۰۰	۰۰۰
فتح خراسان	۲۱۴	۱۴۱
شهادت عمرو و صورت شوری	۲۲۰	۰۰۰
و خلافت عثمان رضی الله عنهما	۰۰۰	۱۴۶
صفت عمر رضی الله عنه	۲۲۶	۱۴۷
و انی شدن عبدالله بن عامر	۲۳۳	۱۷۴
بصره و اصلاح اهل فارس		۱۷۶
و خراسان		۱۸۱
مبدأ فساد و تشمت اراء	۲۳۵	بصره
استنساخ چند عدد صحیف	۲۳۷	۱۸۲
شریف	.	سوریه
قتل یزدجرد	۲۳۸	۱۸۶
مبدأ خروج ناس از طاعت	۲۳۹	فتح اردن و بیت المقدس
عثمان رضی الله عنه	۰۰۰	۱۹۱
شهادت عثمان رضی الله عنه	۲۴۶	فتح جزیره و ارمنستان
محاکنه و قعه	۲۵۴	۱۹۴
نسب و قیافت عثمان رضی	۲۵۷	محاربه فارس از طرف بحرین
الله عنه		فتح اهواز
بیعت مردمان بعلی رضی الله عنه	۰۰۰	۱۹۵
وقعه جمل	۲۶۴	فتح سوس
بیعت عمرو بن العاص : معاویه	۲۸۳	۲۰۱
وفات سلمان فارسی	۲۸۴	فتح مصر
محاربه صفین	۰۰۰	۲۰۳
مقتولان نامدار در صفین	۲۹۴	وقعه نهروند و فتح همدان و
صورت حکم حکمین	۲۹۶	دیگر بلاد و قلاع
		۰۰۰
		۲۰۸
		۰۰۰
		۲۰۹
		۲۱۰
		۱۱۲
		وصامغان

تاریخ بدایع *

در شهر شهر قسطنطنیه در (کتبخانه معارف) و در محله
شهرزاده باقی در قرآنتخانه حاجی رشید و نزدیک پل در (کتبخانه
عثمانی) و غیره یافت میشود. در ممالک محروسه قیمت مبلغ يك
مجیدیه سفید و در فرانکستان مبلغ پنج شلنگ و در کردستان و ایران
و امثال آن مبلغ پنج قران دارد.

قیمت (امثال لسان فی تهذیب الالفاظ) که بجهت تسهیل تحصیل
لسان بچهار زبان یعنی زبان عربی و فارسی و ترکی و فرانسوی
برچهار و دو امثال عبرت اشغال ترتیب یافته است مبلغ پنج غروش
و برای دیگر بلاد مبلغ يك شلنگ است. مگر در رساله مذکور
در صحنه ۳۶ در مثال چهارم (ملخ) رابه (موش دشتی) و در
صحنه ۵۴ و در مثال چهارم (چکرکه) رابه (صحرا صحابی)
تبدیل و در هر افعال اقتداری بعد از حذف (c) چون در صحنه
۳۸ در مثال هفتم (یافته نمی تواند) رابه (نمی تواند یافت) تقدیم
و تاخیر باید کرد. کسانی که مکتوب خواهند فرستاد باید که بر
شرفش بدین وجه بنویسند. این مکتوب در دار الخلافه استانبول
در محله بکار بك بدو انخانه مرحوم حسین پاشا بمساحب امتیاز
اخبار دار الخلافه اسکندریه افندی وصول باد.

س-ع

ف
۲۹۷۹

آخری درج شدہ تاریخ پر یہ کتاب مستعد
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آٹھ ہر وہیہ دیرانہ لیا جائے گا۔

ستمیہ پتہ نہ دیا گیا
 جامعہ اسلامیہ
 ۱۔ اور کینڈا میں اعلیٰ تعلیم کے لئے
 مجلس تعلیمات کا قیام کیا گیا
 ۲۔ اساتذہ جامعہ کو کھلی اسکولوں کے
 اور کینڈا میں اعلیٰ تعلیم کے لئے
 ۳۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۴۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۵۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۶۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۷۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۸۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۹۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے
 ۱۰۔ تعلیمات میں بہتر بنانے کے لئے
 اسکولوں میں تعلیمات کو کھلی اسکولوں کے